

Goda erfarenheter av heroinbehandling till terapiresistenta heroinister

Behandling med heroin har visat sig vara säker och effektiv för en mindre grupp tunga heroinmissbrukare, som misslyckats med annan behandling. Det säger den kände holländske missbruksforskaren Wim van den Brink.

Foto: Lena Garmold

»Heroinbehandling får inte ses som annat än en sista utväg, när ingen annan behandling hjälper«, säger Wim van den Brink.

Frågan är aktuell sedan det nu står klart att också Danmark kommer att införa denna kontroversiella behandlingsform, som tredje land efter Schweiz och Holland.

Wim van den Brink, som var gästföreläsare på riksstämman, är professor i psykiatri och beroendeforskning vid universitetet i Amsterdam och en av världens ledande missbruksforskare.

För två år sedan blev heroinbehandling auktoriserad i Holland som en reguljär behandlingsmetod för en mindre grupp terapiresistenta heroinmissbrukare, som inte har klarat av att stanna kvar i någon annan behandling – exempelvis med metadon eller Subutex (buprenorfin). Behandlingen ges i kombination med strukturerade psykosociala åtgärder. Erfarenheterna är positiva, säger Wim van den Brink:

– Vi har inte sett några större problem med överdoser eller allvarliga biverkningar. Inte heller har vi sett något läckage av legalt heroin till den svarta marknaden. Vi lämnar ju inte ut något heroin, utan patienterna måste komma till sitt behandlingscentrum två gånger om dagen och få sina injektioner under övervakning.

I dag deltar omkring 800 patienter vid sexton behandlingscentra i det holländska heroinbehandlingsprogrammet. Wim van den Brink tror att taket kommer att ligga vid cirka 1 000 patienter – det motsvarar fyra procent av de cirka 25 000 heroinberoende som finns i Holland.

De allra flesta heroinisterna i Holland behandlas med metadon eller Subutex, som är de mest effektiva behandlingsmetoderna för de flesta.

Förutom i Holland finns reguljär heroinbehandling också i Schweiz, där den auktoriserades redan 1999. I dag deltar cirka 1 300 patienter i det schweiziska programmet. Hittills har detta reglerats av tillfälliga förordningar, men vid en folkomröstning den 30 november i år röstade 68 procent av väljarna ja till en revision av narkotikalagen där verksamheten permanentas.

Samtidigt beslöt det danska folketinget att göra heroinbehandling tillgänglig i Danmark från årsskiftet. Precis som i Holland och Schweiz är den tänkt för en liten grupp

missbrukare som misslyckats med andra behandlingsmetoder, uppskattningsvis cirka 600 personer.

Sedan mitten av 1990-talet har det gjorts ett halvdussin randomiserade och kontrollerade studier i olika länder (förutom de nämnda även Tyskland, Storbritannien, Spanien och Kanada) samt en stor kohortstudie i Schweiz. Studierna visar positiva effekter i form av bland annat bättre fysisk och psykisk hälsa, minskad kriminalitet och bättre social funktion för denna tungt belastade grupp.

Budskapet från studierna är entydigt, säger Wim van den Brink:

– Studierna visar klart att heroinbehandling är säker och effektiv för denna behandlingsresistenta grupp. Det behövs inga fler randomiserade studier för att konstatera det.

Därför ser han inga skäl mot att den skulle kunna införas som reguljär behandling i fler länder. Förutsättningen är dock att landet har ett tillräckligt omfattande och väl fungerande program för behandling med metadon och Subutex, som alla tunga heroinmissbrukare måste få möjlighet att pröva i första hand, understryker han:

– Jag tror att det skulle kunna fungera i exempelvis Spanien, som har ett bra utbyggt metadonprogram. När det gäller Sverige är jag däremot mycket tveksam. Ni har inte tillräcklig kapacitet ännu i era metadon- och Subutexprogram.

Miki Agerberg

Läs fler artiklar från riksstämman på lakartidningen.se

- Avvikelsesrapportering gör skillnad
- Sverige har högst aborttal i Norden
- Prisade för sina yttranden
- Läkare positiva till allmän vaccination mot hepatit B
- Bort med läkemedelsgenomgångar, in med apotekare i vården
- Nationellt patientsäkerhetscentrum ska driva på kunskapsstyrning
- Obalans mellan omega 6 och omega 3 hotar hälsan
- Författarna till »Årets bästa artiklar« belönades
- Diabetiker tjänar sämre
- Kombinationsbehandling av astma kan spara miljoner
- Omega-3 kan mildra depression
- Muskelsjukdom med många symtom troligen underdiagnostiserad
- Rätt diagnos på feberpatient en fråga om liv eller död
- Delade meningar om läkare som opinionsbildare
- Biologiska läkemedel minskar risken för reumatiker att dö
- Intensivare träning kan ligga bakom elitidrottarens astma
- HBT-frågor närmast obefintliga i läkarutbildningen
- Hoppets betydelse svår att mäta
- Feta flickor rör sig minst
- Exosomer inledde riksstämman
- Sjuka bilförare dödar hundra personer per år
- Socialdemokraterna: Obligatorisk certifiering ger bättre patientsäkerhet

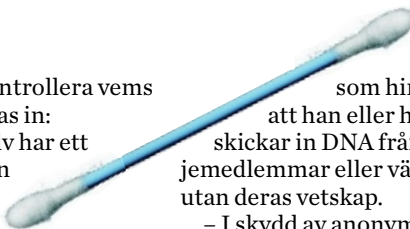
utan din vetskap

exempel diabetes, Alzheimers sjukdom och vissa typer av cancer.

Nu varnar Elisabeth Rynning, professor i medicinsk rätt vid Uppsala universitet, för en förbisedd risk: det finns

inget sätt att kontrollera vems DNA som skickas in:

– Kunden själv har ett bra skydd för sin integritet, säger hon. Men det finns inget

som hindrar att han eller hon skickar in DNA från familjemedlemmar eller vänner – utan deras vetskap.

– I skydd av anonymiteten kan kunden faktiskt låta

DNA-testa vem man vill – till och med statsministern, om man råkar komma över hans kaffekopp.

Miki Agerberg

Läs mer En längre version av denna artikel finns att läsa på lakartidningen.se